

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2023-10-05

Diarienummer:
KSN-2023-01652

Handläggare:
Tommy Kjärsgård

Svar på motion om bostadskontrakt till personer utsatta för våld i nära relation från Sofia Andersson (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Sofia Andersson (M) föreslår i en motion väckt 22 maj 2023

- att uppdra till kommunstyrelsen att tillsammans med Uppsalahem utreda möjligheterna att i samarbete med kvinnojourerna avsätta ett lämpligt antal förstahandskontrakt för våldsutsatta personer,
- att uppdra till kommunstyrelsen att utreda hur samverkan med privata fastighetsbolag med syfte att hitta bostäder till fler våldsutsatta personer kan öka, samt
- att Uppsala kommun tar initiativ till ett samarbete mellan länets kommuner för att hitta fler boenden till våldsutsatta.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret i samarbete med socialförvaltningen och Uppsalahem AB.

Föredragning

Tidigare försök gällande förtursdelegation för våldsutsatta kvinnor har stött på flera svårigheter gällande särskiljning av biståndsprövning kontra förtur. Det är på många

sätt en komplex fråga hur, vem och på vilket sätt en förtursdelegation ska hanteras via kvinnojourer.

Socialförvaltningen har under hösten 2023 anställt en projektledare som bekostas med medel sökta av Socialstyrelsen. Dennes uppdrag är att i samverkan med länets kommuner utarbeta en modell för samverkan gällande stadigvarande boende för målgruppen. I dagsläget förefaller dock behovet till stor del kunna täckas inom Uppsala kommun.

Uppsalahem har även, utifrån verksamhetsplan, startat en parallell utredning i frågorna ovan kopplat till ett närmare samarbete med andra fastighetsägare både lokalt, regionalt och nationellt.

Enskilda utsatta för våld i nära relation ingår idag i en vårdkedja genom Nexus till Boendeenheten. Denna målgrupp erbjuds vid beviljande om möjligt en bostad antingen genom Uppsalahem eller hos en privat hyresvärd. Att ha fler valmöjligheter vid erbjudande om bostadssocialt kontrakt, liksom att sprida den bostadssociala resursen genom en utökad samverkan med privata fastighetsbolag är en positiv utveckling.

Kommunstyrelsen har ett pågående uppdrag att sprida kommunens lägenheter inom bostadsresursen i hela kommunen och mellan olika fastighetsägare utifrån Handlingsplan för program för bostadsförsörjningen 2021–2024.

Kommunstyrelsen arbetar aktivt med att teckna avtal på hyreslägenheter där kommunen har sålt mark eller aktörer byggt med statligt investeringsstöd för hyresrätter. De senaste åren har avtal ingåtts med sju nya hyresvärdar.

Sedan motionen väcktes har även ett nytt uppdrag tillkommit i förslag till Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026, att utreda möjligheterna att erbjuda kvinnor i skyddat boende en trygg bostadssituation. En mer utförlig utredning ska således genomföras som till stor del tangerar motionens att-satser.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 5 oktober 2023
- Bilaga, Motion om bostadskontrakt till personer utsatta för våld i nära relation från Sofia Andersson (M)

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Bostadskontrakt till personer utsatta för våld i nära relation

Våld i nära relation är ett stort och utbredd samhällsproblem. 2020 anmäldes ungefär 34 000 brott (våldsbrott, brott mot frihet och frid samt sexualbrott) där relationen mellan misstänkt och målsägande är eller har varit en parrelation.¹ En undersökning från Nationella centrum för kvinnofrid (NCK) visar att 14 procent av kvinnorna och 5 procent av männen någon gång efter 18 års ålder har blivit utsatta för fysiskt våld eller hot om fysiskt våld i en pågående eller avslutad parrelation. 20 procent av kvinnorna och 8 procent av männen uppgav att de utsatts för upprepat och systematiskt psykiskt våld av en aktuell eller tidigare partner.²

Forskning visar också att våldsförhållandena fysisk, psykiskt och ekonomiskt våld ofta samverkar när det rör mäns våld mot kvinnor. Den som blir utsatt för fysiskt våld av sin partner blir ofta också utsatt för ekonomiskt våld och vice versa.³ Ekonomiskt våld kan bestå i hög grad av kontroll genom att personen, oftast en kvinna, inte har någon ekonomisk självständighet eller insyn i ekonomin. Resultatet blir att den andra parten, oftast en man, kontrollerar i princip hela hennes liv, kan tvinga sig till Bank-ID och ta skulder i hennes namn. Ekonomiskt våld gör det oerhört svårt för en person att lämna en relation då man inte kan stå på egna ben och även om någon faktiskt lämnar gör betalningsanmärkningar det omöjligt att hitta en egen bostad, teckna eget mobilabonnemang m.m.

Även när en person, ofta kvinna, som bott i skyddat boende och där hotbilden nu är borta är det svårt att bygga upp sitt liv på nytt, då det ofta är på en ny plats. Uppsala kommun tillhandahåller skyddade boenden för personer som tidigare varit hemmavarande i andra kommuner. Inte sällan är dessa kvinnor som även har barn, som liksom kvinnan tvingas bryta upp från sin invanda miljö och lämna vänner, skolkamrater och arbetskamrater. Dessa barn börjar i skolor här och beroende på hur länge man tvingas bo i ett skyddat boende kan barnen komma att rota sig i Uppsala kommun. Många vill också stanna kvar i Uppsala efter tiden på skyddat boende. Utöver att det är långa kötider till hyresrätter i Uppsala är det idag mycket svårt att få boende på grund av svårigheterna att få bostad på den ordinarie bostadsmarknaden med skulder, potentiella betalningsanmärkningar som någon annan ådragit en och utan ett större kontaktnät. Eftersom det finns risk för att man röjer sin situation kan man inte uppge var man bott tidigare eller lämna referenser från sin tidigare arbetsgivare. Uppsalahem accepterar inte hyresgäster med flera betalningsanmärkningar och det är också svårt att få bostad via bolaget utan förvärvsinkomst. Det skulle i dessa fall kunna ses över då skyddsbehovet är så stort. Svårigheterna att hitta en boendelösning leder till att vistelsetiderna i skyddat boende i Uppsala idag kan bli längre än behövt.⁴ Vilket både försvårar för kvinnorna och barnen att återgå till ett normalt liv, och för jouren och kommunen att ge plats åt nya behovande. I värsta fall kan det också leda till att någon tvingas leva kvar i en våldsam relation för att det inte finns någon annan stans att ta vägen.

Det är idag möjligt att få hjälp att ordna bostad med hjälp av ett bostadssocialt kontrakt hos socialtjänsten men då socialtjänsten inte tillhandahåller fler bostäder än någon annan aktör är det ett svårt uppdrag. Det hade behövts bostäder som kunde användas till just det här ändamålet. I programmet Bostad för alla (2021–2024) finns ett uppdrag om att säkerställa en ändamålsenlig skydds- och boendekedja för våldutsatta kvinnor som är tillgänglig, trygg och

¹ [Fakta och statistik | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se)

² [Våld i nära relationer - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](https://www.nck.se)

³ [En väg ut! Det ekonomiska våldet i nära relationer.pdf \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se)

⁴ [Till stadigvarande boende. Kartläggning av kommuners insatser för att hjälpa våldutsatta personer med eller utan barn att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende. \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se)

höjer målgruppens livskvalitet samt har ett barnperspektiv i ärenden där barn är drabbade. Ännu har dock inga förbättringar skett. Det krävs särskilda insatser för att just våldsutsatta kvinnor eller personer utsatta för våld i nära relation ska kunna gå vidare med sina liv, där är bostaden är ett viktigt första steg.

Flera privata fastighetsägare bidrar idag på eget initiativ med förstahandskontrakt i bostadssociala lägenheter och vissa upplåter också lägenheter särskilt till våldsutsatta kvinnor. Detta är bra initiativ som måste bli fler. De bostadssociala kontrakten finns idag främst i Uppsalahem och här är det möjligt att avsätta ett antal bostäder även särskilt till målgruppen våldsutsatta personer. Målsättningen med insatsen ska alltid vara att personerna själva, ofta kvinnor, själva ska kunna ta över hyran så fort möjligheten finns sett till skulder och etablering i samhället.

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

- att** uppdra till kommunstyrelsen att tillsammans med Uppsalahem utreda möjligheterna att i samarbete med kvinnojourerna avsätta ett lämpligt antal förstahandskontrakt för våldsutsatta personer,
- att** uppdra till kommunstyrelsen att utreda hur samverkan med privata fastighetsbolag med syfte att hitta bostäder till fler våldsutsatta personer kan öka, samt
- att** Uppsala kommun tar initiativ till ett samarbete mellan länets kommuner för att hitta fler boenden till våldsutsatta.

Sofia Andersson (M)

2023-05-09

